

assignatura: Anàlisi i Gestió dels Recursos i del Territori

Departament de Geografia

Pilar Riera

Curs 1995-1996

descripció: La intervenció planificada sobre el territori: plans i projectes, teories i propostes, mètodes i models, objectius i estratègies.

temari: EL TERRITORI: NECESSITAT D'ORDENACIÓ I PLANIFICACIÓ
La intervenció en el territori i l'assignació de recursos. L'escala i l'àmbit de les disfuncionalitats i de l'ordenació. Procés de planificació: polítiques territorials i pràctiques socials. La realització del planejament.

CIUTAT I TERRITORI

Agents de producció urbana. La ciutat com element de vertebració territorial. Formes de creixement urbà. Sistemes de ciutats

DE L'ORDENACIÓ A LA PLANIFICACIÓ

Característiques de la intervenció planificadora. Objectius de la planificació urbana. L'ordenació més enllà dels límits de la ciutat: la planificació territorial-regional. La planificació territorial: regions metropolitanes. La planificació territorial: l'espai rural en l'ordenació del territori. La planificació territorial: àrees de problemàtica específica. Objectius de la planificació sectorial. Objectius de la planificació estratègica.

PROCÉS D'ELABORACIÓ DEL PLANEJAMENT

Mètodes i models d'ordenació i localització territorial. L'estudi de l'estructura territorial present i de la seva dinàmica. Prognosi: projecció d'un escenari-objectiu desitjable i assumible. Determinació d'objectius i prioritats.

EL MARC ADMINISTRATIU DE LES POLÍTIQUES TERRITORIALS

La legislació urbanística i territorial: el sistema de les figures de planejament. La gestió, el control i la revisió del planejament. Fórmules d'implementació del planejament.

LES APORTACIONS A L'ORDENACIÓ TERRITORIAL

Algunes reflexions conceptuals sobre la ciutat i el territori i la seva necessitat d'ordenació. Teories, propostes i reflexions convertides en aportacions "clàssiques". L'ordenació territorial a la Catalunya contemporània.

EXPERIÈNCIES DE PLANIFICACIÓ TERRITORIAL VIGENT-RECENT

Reflexió sobre l'estructura, l'ordenació i la planificació urbana i territorial a Catalunya (1959-1995). Evolució del planejament a la Regió Metropolitana de Barcelona. La planificació territorial vigent a Catalunya. Alguns exemples de planificació territorial a l'Estat espanyol. Alguns exemples de planificació territorial a Europa

- bibliografia:** ALBERTI, MARINA (et alii) (1994), *La città sostenibile. Analisi, scenario e proposte per una ecologia urbana in Europa* Milano, Franco Angeli.
- BENEVOLO, LEONARDO (1963), *Le origini dell'urbanistica moderna* Bari, Laterza. (trad. cast. *Orígenes del urbanismo moderno* Madrid, H. Blume, 1979).
- BLUMENFELD, HERVÉ (1993), "L'exercice du plan en Europe: lecture comparée" in *Cahiers de l'Institut d'Aménagement et d'Urbanisme de la Région d'Ile-de-France*, 104-105; pp. 45-72.
- BOHIGAS, ORIOL (1963), *Barcelona entre el Pla Cerdà i el barraquisme* Barcelona, Edicions 62.
- BUSQUETS, JOAN (1992), *Barcelona. Evolución urbanística de una capital compacta* Madrid, Mapfre.
- CAMPOS VENUTI, GIUSEPPE (1983), *Città, Metropoli, tecnologia. La politiche di pianificazione territoriale* Milano, Franco Angeli.
- CAMPOS VENUTI, GIUSEPPE (1988), *La terza generazione dell'urbanistica* Milano, Franco Angeli.
- CARCELLER, XAVIER & PÉREZ, CARLOS (1993), *Legislació urbanística a Catalunya. Curs bàsic* Barcelona, Edicions UPC.
- CERVELLATI, PIER LUIGI (1984), *La città post-industriale* Bologna, Il Mulino.
- CERVELLATI, PIER LUIGI (1991), *La città bella. Il recupero dell'ambiente urbano* Bologna, Il Mulino.

- COLL, J. IGNASI; GUARNER, VICTORIANO & HOSTA, LLUÍS (1992), *La pràctica de la gestió urbanística* Barcelona, Generalitat de Catalunya, DPTOP (Direcció General d'Urbanisme).
- CROSTA, PIER LUIGI (ed.) (1984), *La produzione sociale del piano. Territorio, società e stato nel capitalismo maturo* Milano, Franco Angeli.
- DEELSTRA, TJEERD (et alii) (eds.) (1991), *The resourceful city: management approaches to efficient cities fit to live in* Amsterdam, The Netherlands MAB Committee.
- ESTEBAN, JULI (1980), *Elements d'ordenació urbana* Barcelona, La Gaya Ciència (Pub. del Col.legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya).
- ESTEBAN, JULI (1991), "Els objectius territorials per a la Regió Metropolitana" in *Papers. Regió Metropolitana de Barcelona (IEMB)*, 2; pp. 9-20.
- EVREN S.A. (1992), *L'avaluació d'impacte ambiental en el planejament urbanístic* València, Generalitat Valenciana; Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports.
- FERRER I AIXALÀ, AMADOR (1989), "El planejament urbanístic", in NEL.LO, Oriol (dir.) *Deu anys d'ajuntaments democràtics (1979-1989) Elements per a un balanç* Barcelona, Federació de Municipis de Catalunya; pp. 131-180.
- FIGUEROA, JONÁS (1990-91), "Conflicto social, territorio y planeamiento. Una reflexión sobre la utilidad y la operatividad del plan de urbanismo" in *Ciudad y Territorio*, 86-87; pp. 29-47.
- GARCÍA FERNÁNDEZ, JESÚS (et alii) (1993), *Medio ambiente y ordenación del territorio* Valladolid, Universidad de Valladolid.
- GIBELLI, CRISTINA & MAGNANI, ITALO (ed.) (1988), *La pianificazione urbanistica come strumento di politica economica* Milano, Franco Angeli.
- GIGOSOS, PABLO & SARAVIA, MANUEL (1993), "Relectura del planeamiento español de los años 80: generación de planes, generaciones de urbanistas" in *Ciudades*, 1; pp. 37-52.
- GOMEZ ORTIZ, ANTONIO (1991), "Fundamentos físicos en la ordenación del territorio: la aportación de la Geografía Física. El ejemplo de la montaña" in *SCG Primer Congrés Català de Geografia. II Ponències* Barcelona, Societat Catalana de Geografia; pp. 85-97.
- GÓMEZ, DOMINGO (1985), *El espacio rural en la ordenación del territorio* Madrid, Instituto de Estudios Agrarios, Pesqueros y Alimentarios.
- HALL, PETER (1974), *Urban and regional planning* Harmondsworth, Penguin Books. (3a ed. London, Routledge; 1992).
- HALL, PETER (et alii) (1985), *Metrópolis, territorio y crisis* Madrid, Asamblea de Madrid-Revista Alfoz (H. Blume).
- INDOVINA, FRANCESCO (1991), "Città metropolitane e scienza regionale" in *Archivio di Studi Urbani e Regionali*, 40; pp. 3-6.
- INDOVINA, FRANCESCO (ed.) (1990), *La città di fine millennio. Firenze, Genova, Milano, Napoli, Roma, Torino* Milano, Franco Angeli.
- INDOVINA, FRANCESCO (ed.) (1993), *La città occasionale. Firenze, Napoli, Torino, Venezia* Milano, Franco Angeli.
- KOHR, LEOPOLD (1976), *The City of Man: the Duke of Buen Consejo* University of Puerto Rico, Editorial de la Universidad de Puerto Rico. (trad. ital. *La città a dimensione umana* Como, Red, 1992).
- KRIER, LEON (1993), "La civilització industrial davant el repte d'una ciutat nova" in *Medi ambient, Tecnologia i Cultura*, 5; pp. 36-41.
- LANDÁBURU, ENEKO (1988), "La política regional comunitaria y la ordenación del territorio europeo" in *Estudios Territoriales*, 26; pp. 21-29.
- LE CORBUSIER (1941), *La Charte d'Athènes* París, Editions de Minuit. (trad. cast. *Principios de urbanismo (La Carta de Atenas)* Barcelona, Ariel, 1971).
- LECOIN, JEAN-PIERRE (1993), "Quelle planification urbaine pour le XXIe siècle?" in *Cahiers de l'Institut d'Aménagement et d'Urbanisme de la Région d'Ile-de-France*, 104-105; pp. 7-33.
- LÓPEZ DE LUCIO, RAMÓN (1993), *Ciudad y urbanismo a finales del siglo XX* València, Universitat de València; Servei de Publicacions.
- MARTÍNEZ, C.; IBÁÑEZ, A. & VEGARA, A. (1991), *La ordenación urbana. Aspectos legales y práctica profesional* Pamplona, Universidad de Navarra.
- MARTINOTTI, GUIDO (1993), *Metropoli. La nuova morfologia sociale della città* Bologna, Il Mulino.
- MARTORELL PORTAS, V.; FLORENSA FERRER, A. & MARTORELL OTZET, V. (1970), *Historia del urbanismo en Barcelona. Del Plan Cerdá al Área metropolitana* Barcelona, Comisión de Urbanismo y Servicios Comunes de Barcelona y otros municipios-ed. Labor.
- MASSANA, CARMÉ & ROCA, FRANCESC (1973), "Estratègies urbanes i realitat urbana a la regió de Barcelona" in MASSANA, C. & ROCA, F. (eds.) *Economía crítica: una perspectiva catalana* Barcelona, ed. 62; pp. 203-233.

- MONTGOMERY, JOHN & THORNEY, ANDY (eds.) (1990), *Radical planning initiatives. New directions for urban planning in the 1990s* Aldershot, Gower.
- MOYA, LUÍS (ed) (1994), *La práctica del planeamiento urbanístico* Madrid, Síntesis.
- NEL·LO, ORIOL (1991), "Les teories sobre l'ordenament del territori a Catalunya. Els antecedents" in SCG (ed.) *Primer Congrés Català de Geografia. II Ponències* Barcelona, Societat Catalana de Geografia; pp. 53-67 (reproduït a *Papers. Regió Metropolitana de Barcelona (IEMB)*, 6; pp. 77-90; 1991).
- NEL·LO, ORIOL & VALLÈS, JOSEP M. (1993), "De ciutat a metròpolis. Notes per a una lectura del Pla Estratègic Barcelona-2000 des d'una perspectiva metropolitana" in *Barcelona Economia (Ajuntament de Barcelona)*, 18; pp. 13-15.
- ROCA, FRANCESC (1979), *Política econòmica i territori a Catalunya, 1901-1939* Barcelona, Ketres.
- RUEDA, SALVADOR (1993), "L'ecologia urbana i la planificació de la ciutat" in *Medi ambient, Tecnologia i Cultura*, 5; pp. 6-17.
- SALZANO, EDOARDO (ed.) (1992), *La città sostenibile* Roma, edizioni delle Autonomie.
- SANZ, EMILIANO; CAGGIANO, ROQUE & DÍAZ DE LIAÑO, CARLOS (1982), "Planes y políticas de protección del medio físico y gestión de recursos naturales" in *Estudios Territoriales*, 5; pp. 79-92.
- SCANDURRA, ENZO (1988), *Le basi dell'urbanistica. Conoscere e pianificare il territorio* Roma, Editori Riuniti.
- TERAN, FERNANDO DE (1978), *Planeamiento urbano en la España contemporánea (1900-1980)* Madrid, Alianza. (2a ed. revisada 1982).
- TULLA, ANTONI F. (1991), "El pensament sobre l'ordenament del territori i la legislació actuals" in SCG (ed.) *Primer Congrés Català de Geografia. II Ponències* Barcelona, Societat Catalana de Geografia; pp. 69-83.
- VEGARA, ALFONSO (1993), "Cultura urbana y cultura del territorio. Los retos del urbanismo del siglo XXI" in *Ciudad y Territorio. Estudios Territoriales*, 95-96; pp. 245-255.
- ZUMÍN, LAURA (1994), "Los estudios urbanos en la última década: entre la dimensión global y la dimensión local" in *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 24; pp. 181-200.

avaluació:

L'avaluació es farà tenint en compte:

- 1) la participació i assistència a les classes (en particular tenint en compte la participació en les discussions a classe).
- 2) un treball de curs a entregar la darrera setmana lectiva.
- 3) diverses pràctiques fetes o plantejades a classe.
- 4) una prova escrita sobre les exposicions teòriques i les lectures obligatòries.